

Årsrapporten 2021

Årsrapporten för 2021 har nu sammanställts och innehåller som vanligt en blandning av positiva och negativa händelser. Dock dominerar de förstnämnda, vilket ger det svenska fjällgåsprojektet uppmuntran inför den fortsatta verksamheten. Här följer en kortversion av de viktigaste punkterna i rapporten.

Tack vara att en stor del av populationen är märkt och att rapporteringen av fåglarna är god är det möjligt att någorlunda säkert uppskatta beståndets storlek. Under året identifierades 111 färgmärkta individer, samtidigt som 25-30 omärkta fåglar sågs. För mer än hälften av fåglarna är övervintringsområdet okänt.

Från vårsträcket 2021 kan noteras att de första fem fåglarna anlände till Roden Fed i Danmark den 9 mars och att den sista observationen där gjordes den 7 april, då antalet vuxit till 27 fjällgäss. Till Sverige ankom de första 12 gässen den 23 mars, då de stannade till två dagar vid Lundåkrabukten. Via Öland anlände denna grupp till Svartåmyningen den 25 mars. Lokalen utnyttjades fram till den 1 maj av som mest 43 fåglar. Den 30 april sågs de första fåglarna i Hudiksvall och denna lokal besöktes under våren av minst 60 fåglar. Via Alnön (Sundsvall) anlände fjällgässen som vanligt till Ammarnäs. Den 21 maj räknades här 63 märkta och 23 omärkta fåglar, sannolikt passerade minst 100 fjällgäss lokalen i maj.

I Nederländerna noterades övervintrande fjällgäss både i Petten och Strijen under december 2020. Under slutet av februari 2021 sågs sammanlagt minst 34 individer, vilket jämfört med tidigare år innebär ett betydligt mindre antal. Hösten 2021 dök de första 18 fjällgässen upp den 23 september i Strijen-området. Det dröjde sedan till den 11 resp. 14 oktober då ytterligare fåglar anlände. I Tyskland sågs de första 8 fåglarna i Lippe-området den 25 december 2020, vilket innebär fjärde året i följd i denna region. En intressant observation gjordes den 16 januari 2021 i Havelland väster om Berlin då 7 fjällgäss som satts ut 2020 sågs.

Årets uppfödning bedrevs som vanligt i Nordens Ark och Öster Malma. Verksamheten på Nordens Ark stördes av en mård och ett häftigt regnväder dödade 7 ungar. Det sammanlagda resultatet blev här 47 nya ungar. Även i Öster Malma påverkades verksamheten av en mård och häftiga regn. Här kom 14 ungar på vingarna.

Utsättningar av fjällgäss skedde även 2021 i två olika utsättningsområden. I kärnområdet sattes totalt 26 individer ut den 2 juli, fyra av dessa födda 2020, fördelade på två hägn. En av årsungarna försågs med sändare. Antalet observationer av adulta fåglar inom området har ökat under senare år och allt fler stannar också i området för att rugga. För andra året i följd sattes också fjällgäss ut i ett område i norra Lappland. Den 9 juli släpptes 23 gäss ut, varav 14 var födda samma år, de övriga 9 år 2020. 10 av fåglarna försågs med sändare.

Den 12 april hölls ett EU-möte (NADEG) där arbetet med fjällgås diskuterades. Vid mötet framfördes kritik mot den publicerade genetiska rapporten från finska forskare, en kritik som avvisades från svensk sida. EU-kommissionen konstaterade att alltför mycket tid ägnats åt denna fråga, att den svenska fjällgåspopulationen omfattas av fågeldirektivet och att detta måste styra medlemsländernas arbete.

Norge har under året fortsatt att argumentera mot det svenska arbetet med fjällgäss och mot EU-kommissionens inställning. För att få stöd för sin uppfattning inklusive kravet på att den svenska populationen ska uteslutas ut det internationella åtgärdsprogrammet (ISSAP) hotar landet med att dra in det stöd som tidigare utgått till AEWA-sekretariatet.

Under 2021 publicerades en vetenskaplig artikel som analyserar all data som finns kring antalet hybrider mellan fjällgås och vitkindad gås (<https://doi.org/10.34080/os.v31.22430>).

Dessa hybrider har felaktigt påståtts utgöra 15 % av den svenska fjällgåspopulationen. Sammanställningen visar att totalt 6 fjällgåshanar bildade par som producerade hybridungar. Totalt blev minst 49 friflygande hybridungar flygga i Sverige under perioden 2000–2013, då den sista kända häckningen ägde rum. För att undanröja problemet har Projekt Fjällgås strävat efter att avliva aktuella hanar (4) och hybridungar (12). Hybriderna har aldrig påträffats i häckningsområdet och har inte ansetts utgöra något hot mot någon fjällgåspopulation. Idag bedöms högst 1–3 hybrider finnas i livet.

Annual Report 2021

The Annual Report for 2021 is now ready and as usual it contains a mixture of positive and negative elements. Fortunately, the positive ones dominate, which encourages the Swedish LWfG project to continue its work. Below you find some of the most important points in the report.

Thanks to the fact that a large proportion of the population is marked and the number of reports are high, it is possible to make a fairly reliable estimate of the population size. During 2021 totally 111 colour-coded individuals were identified, together with 25-30 unmarked birds. More than half of the population spend the winter in unknown areas.

During spring migration 2021 the first five birds arrived at Roden Fed in Denmark on 9 March, where the birds, eventually 27, stayed until 7 April. In Sweden the first 12 birds arrived on 23 March to Lundåkra Bay in Scania. After two days, this group continued to Svartåmyrningen Nature Reserve (outside Linköping) via Isle of Öland. At least 43 birds used this stop-over site. On 30 April the first birds were observed in Hudiksvall and the number increased to at least 60. Via Isle of Alnön (outside Sundsvall) the birds then left for Ammarnäs, where 63 marked and 23 unmarked birds were seen on 21 May. Probably at least 100 LWfG used this site in May.

The most important moulting locality in Sweden is still Hudiksvall. Already on 30 June 47 individuals had arrived for moult, a number that later increased to 61.

In the Netherlands, wintering birds were seen in both Petten and Strijen during December 2020. During late February 2021 at least 34 birds were observed, which is significantly less than previous years. In autumn 2021 the first birds arrived on 23 September in Strijen. On 11 and 14 October more birds arrived. In Germany the first 8 LWfG were seen in the Lippe area on 25 December 2020, the fourth year in row in this region. On 16 January 2021 7 LWfG, released in 2020, were seen in Havelland west of Berlin.

Captive breeding took place at Nordens Ark and Öster Malma as usual. At Nordens Ark a pine marten caused problems and heavy rain killed 7 young LWfG. In all 47 young LWfG were produced. At Öster Malma a pine marten affected the production as well and the result was 14 birds.

Releases of LWfG took place in two different areas, similar to 2020. In the main breeding area 26 birds were released on 2 July, four of these hatched in 2020. One of the birds carried a transmitter. The number of adult birds in the area has gradually increased in recent years and more and more stay to moult. In northern Lapland, on 9 July, another 23 LWfG were released, 9 of them from 2020. 10 birds carried a transmitter.

On 12 April an EU-NADEG meeting was held, where LWfG issues were discussed. At the meeting Finnish researchers criticized the genetic report which was published earlier. The criticism was rejected by the Swedish representative. The EU Commission declared that too

much time had been spent on this issue, that the Birds Directive covers the Swedish population and that this fact must guide the Members in their work.

During 2021, Norway has continued to act against the conservation work targeting the Swedish population, as well as challenging the position of the EU Commission. To prevent the Swedish LWfG population from being included in the International Action Plan (ISSAP), Norway has threatened to withdraw its financial support to the AEWA secretariat.

During 2021 a scientific paper dealing with LWfG hybrids (LWfG x Barnacle Goose) has been published (<https://doi.org/10.34080/os.v31.22430>). Such hybrids have incorrectly been accused of constituting 15% of the Swedish LWfG population. The report shows that in all 6 LWfG males formed pairs that produced at least 49 young hybrids from 2000 to 2013, when the last breeding took place. The LWfG project in Sweden has eliminated 4 males and 12 hybrids. The hybrids have never been seen in the LWfG breeding area and has not been regarded a threat to any LWfG population. Maximum 1-3 hybrids can still be alive today.